

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-637/19 - 1

Predmet C-637/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

27. kolovoza 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Švedska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

20. kolovoza 2019.

Tuženik:

B. Y.

Tužitelj:

C. X.

[omissis]

Sud koji je uputio zahtjev

[omissis] Svea Hovätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje u regiji Svea, Švedska)

[omissis] Stockholm, Švedska

[omissis]

Stranke glavnog postupka

[omissis] Žalitelj: B. Y.

Druga stranka u žalbenom postupku: C. X.

[omissis]

Predmet: povreda autorskih prava itd.

[omissis]

Predmet postupka i činjenice u glavnom postupku

3. Stranke glavnog postupka dvije su fizičke osobe od kojih svaka ima internetsku stranicu. Ovaj spor proizlazi iz činjenice da je u drugom sporu između stranaka C. X., kao dokaz, poslao redovnom sudu pred kojim je pokrenut postupak, primjerak stranice teksta, preuzet s B. Y.-ove internetske stranice, koji sadržava fotografiju. U ovom predmetu B. Y. tvrdi da je on nositelj autorskog prava na tu fotografiju i traži da se C. X.-u naredi da mu prvo plati odštetu [orig. str. 2.] za povredu autorskog prava, a zatim, za povredu posebne zaštite namijenjene fotografskim djelima. U sporu između stranaka nije sporno da je C.X. postupio na način koji je opisao B.Y. Međutim, C. X. pobija sve tvrdnje o odgovornosti.
4. Prvostupanjski sud Patent- och marknadsdomstolen (Sud za patente i tržišno natjecanje; u daljnjem tekstu: PMD), utvrdio je da je fotografija zaštićena kao pravo srodno autorskom pravu, odnosno da je bila pod posebnom zaštitom namijenjenom fotografskim djelima. PMD istaknuo je da, s obzirom na to da je fotografija podnesena sudu kao postupovni akt, svatko može zatražiti njezino priopćavanje u skladu s primjenjivim odredbama švedskog ustavnog prava o pravu na pristup dokumentima. Prema navodima Suda za patente i tržišno natjecanje, C. X. je stoga distribuirao tu fotografiju javnosti u smislu švedskog Zakona o autorskom pravu. Međutim, PMD smatrao je da nije bilo utvrđeno da je B. Y. pretrpio štetu. Stoga je njegov zahtjev odbijen.
5. B. Y. je podnio žalbu protiv te presude pred Patent- och marknadsöverdomstolen (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje; u daljnjem tekstu: PMÖD) tražeći njezino ukidanje. C. X. se protivi potrebi za preinakom presude.
6. PMÖD mora, *inter alia*, odlučiti o tome može li podnošenje primjerka te fotografije sudu, kao postupovnog akta, predstavljati nezakonito stavljanje na raspolaganje [djela] u svrhu autorskog prava, u obliku distribucije ili priopćavanja javnosti, te konkretno, može li se smatrati da je sud obuhvaćen pojmom „javnost”. Pred PMÖD-om stranke u sporu objasnile su da je predmetna fotografija poslana redovnom sudu elektroničkom poštom kao elektronički primjerak. Ako PMÖD utvrdi da se podnošenje postupovnog akta treba smatrati oblikom stavljanja na raspolaganje javnosti, tada se postavlja pitanje mogu li se primijeniti odredbe nacionalnog prava koje se odnose na ograničenja autorskog prava u kontekstu sudskih postupaka: vidi članak 5. stavak 3. točku (e) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167 str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.). Međutim, pitanja koja upućuje PMÖD ne odnose se na [orig. str. 3.]to ograničenje autorskog prava.

Mjerodavna nacionalna pravila i sudska praksa

2

7. Članci 2. i 49.a lagena (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) (Zakon (729:1960) o autorskom pravu u književnim i umjetničkim djelima, u daljnjem tekstu: Zakon o autorskom pravu) predstavljaju mjerodavne odredbe nacionalnog prava. Oni glase:

„Članak 2.

[(1)] U okviru ograničenja koja su utvrđena ovim zakonom, autorsko pravo podrazumijeva isključivo pravo raspolaganja djelom putem njegova reproduciranja i stavljanja na raspolaganje javnosti, u izvornom ili izmijenjenom obliku, prevedenom ili prerađenom obliku, u drugoj vrsti književnog ili umjetničkog djela, ili u nekom drugom tehnološkom obliku.

[(2)] Svako izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje djela, na bilo koji način i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili djelomično, smatra se reprodukcijom.

[(3)] Djelo se u sljedećim slučajevima stavlja na raspolaganje javnosti:

1. Kada je djelo podložno priopćavanju javnosti. Do priopćavanja javnosti dolazi kada je djelo stavljeno na raspolaganje javnosti, žicom ili bežičnim putem, s mjesta koje je različito od onog na kojem javnost može uživati u tom djelu. Ono obuhvaća svako priopćavanje koje se provodi na način da pripadnici javnosti mogu pristupiti djelu s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

[omissis]

4. Kada se reprodukcija djela nudi na prodaju, u najam ili na posudbu ili se na drugi način distribuira javnosti.

Svako priopćavanje ili izvođenje djela namijenjenog velikom zatvorenom krugu [**orig. str. 4.**], u profesionalnom kontekstu, smatra se priopćavanjem javnosti ili javnom izvedbom.”

Članak 49.a

„Autor fotografskog djela ima isključivo pravo reproducirati tu fotografiju i staviti je na raspolaganje javnosti. To se pravo primjenjuje bez obzira na to upotrebljava li se djelo u izvornom ili u izmijenjenom obliku i bez obzira na korištenu tehniku.”

8. Iz švedskog ustavnog prava također proizlazi da promicanje slobode izražavanja i raznolikosti informacija podrazumijeva pravo svakoga na pristup javnim dokumentima (članak 1., poglavlje 2. tryckfrihetsförordningena (Zakon o slobodi tiska)). Tim se zakonom također posebno predviđa da je javni dokument svaki postupovni akt koji se na bilo koji način i u bilo kojem obliku prosljeđuje sudu. Stoga je posljedica te odredbe da svatko može ostvariti pristup postupovnom aktu dostavljenom sudu. To načelo međutim podliježe iznimkama koje se odnose na

povjerljive informacije. Stoga je načelo da se pravo na pristup dokumentima odnosi i na dokumente obuhvaćene autorskim i srodnim pravima.

9. U ranijem predmetu PMÖD zaključio je da podnošenje elektroničkom poštom nacionalnom sudu postupovnog akta koji se sastoji od teksta zaštićenog autorskim pravom ne predstavlja „priopćavanje javnosti” u smislu članka 2. stavka 3. točke 1. Zakona o autorskom pravu. PMÖD najprije je naveo da je to podnošenje doista predstavljalo „priopćavanje”, a zatim je istaknuo da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 31. svibnja 2016., Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, t. 41.), presudio da pojam „javnosti” obuhvaća neograničen broj potencijalnih adresata te usto podrazumijeva znatan broj osoba. Nakon toga je PMÖD presudio da se podnošenje tog djela sudu ne može smatrati priopćavanjem javnosti. Presudio je da u tom kontekstu nije relevantna činjenica da švedsko pravo predviđa široko pravo na pristup dokumentima sudova [**orig. str. 5.**].
10. U drugom predmetu isti je sud [PMÖD] zaključio da podnošenje sudu postupovnog akta koji uključuje fotokopiju fotografije zaštićene kao fotografsko djelo u skladu sa Zakonom o autorskom pravu, predstavlja neovlaštenu distribuciju javnosti u smislu članka 2. stavka 3. točke 4. Zakona o autorskom pravu. U tom se predmetu PMÖD pozvao na presudu od 13. svibnja 2015., Dimensione Direct Sales i Labianca (C-516/13, EU:C:2015:315, t. 25. i navedena sudska praksa). Taj je sud utvrdio da iz navedene presude proizlazi da se pojam „distribucija” iz Direktive 2001/29 mora tumačiti na način da je dovoljno da se barem jedna reprodukcija dostavi najmanje jednom pripadniku javnosti. Taj je sud istaknuo da pojam „javnost” nije definiran Direktivom 2001/29, već je razmotrivši različite jezične verzije te direktive, zaključio da, u svakom slučaju, pojam „javnost” podrazumijeva jasno odvajanje od privatne sfere. PMÖD utvrdio je da sud kojem je podnesena fotografija ne pripada privatnoj skupini kojoj pripada i pošiljatelj te da se ne može smatrati samo posrednikom u distribucijskom lancu s obzirom na to da se, neovisno o njegovoj obvezi osiguravanja primjeraka postupovnih akata, ne može očekivati da će proslijediti fizičke primjerke primljenih dokumenata. U tom je predmetu PMÖD zaključio da je pošiljatelj, podnošenjem preslike fotografije sudu, distribuirao primjerak javnosti. [*omissis*]

Relevantne odredbe prava Europske unije

11. Formulacijom članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 (vidjeti prethodno navedeno) predviđeno je sljedeće:

„Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.”

U skladu s člankom 4. stavkom 1. navedene direktive:

„Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik distribucije javnosti [javnog distribuiranja] izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način.”

Potreba donošenja prethodne odluke

12. Sadašnja formulacija odredaba članka 2. stavka 3., točaka 1. i 4. Zakona o autorskim pravima uvedena je kada je Direktiva 2001/29 prenesena u nacionalno pravo. Tekst točaka 1. i 4. odgovara tekstu članka 3. stavka 1. odnosno članka 4. stavka 1. te direktive. Tijekom svog razmatranja Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje stoga mora navedene odredbe švedskog prava primijeniti uzimajući u obzir odgovarajuće odredbe prava Unije. Međutim, Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje smatra da postoji određeni stupanj nesigurnosti vezano za tumačenje u okviru prava Unije izraza „priopćavanje javnosti” i „distribucija javnosti” u kontekstu podnošenja zaštićenog djela sudu u glavnom dijelu postupovnog akta. Ta nesigurnost odnosi se na pitanje može li se smatrati da je sud obuhvaćen pojmom „javnost” u smislu Direktive 2001/29 te se postavlja posebno pitanje je li značenje pojma „javnost” isto kako u slučaju „priopćavanja” tako i u slučaju „distribucije”. Sudska praksa Suda ne daje odgovor na to pitanje.
13. Pojam „javnost” nije definiran Direktivom 2001/29 ni u bilo kojem drugom sekundarnom zakonodavstvu. U vezi s time Sud je već presudio da je, kako bi se utvrdilo postojanje priopćavanja javnosti, potrebno imati u vidu više međusobno dopunjujućih kriterija koji nisu samostalni ni nezavisni jedan od drugog. **[orig. str. 7.]** Budući da navedeni kriteriji u različitim situacijama mogu biti vrlo različiti, moraju se primjenjivati pojedinačno i u međusobnoj interakciji. Sud stoga smatra da pojam „priopćavanja javnosti” treba tumačiti u širem smislu. Nadalje, Sud je već presudio da pojam „priopćavanja javnosti” ujedinjuje dva kumulativna elementa, točnije „radnju priopćavanja” nekog djela i priopćavanje tog djela određenoj „javnosti” (presuda od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 35. do 37. i navedena sudska praksa).
14. Što se tiče drugog od tih kumulativnih elemenata, to jest pojma „javnost”, Sud je presudio da se on odnosi na neograničen broj potencijalnih adresata te usto podrazumijeva znatan broj osoba. U odnosu na „neograničenost” javnosti, Sud je već presudio da se radi o tome da se djelo učini dostupnim svim prikladnim sredstvima „osobama općenito”, kao suprotnost osobama za koje se smatra da pripadaju privatnoj skupini (presuda od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 41. do 42. i navedena sudska praksa).
15. Iz sudske prakse Suda također proizlazi da pojam „distribucija” u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 predstavlja autonoman pojam prava Unije čije tumačenje ne ovisi o zakonodavstvu koje se primjenjuje na transakcije unutar kojih se odvija distribucija te da, također u smislu te odredbe navedene direktive, izraz „distribucija javnosti” u članku 4. stavku 1. stoga ima isti smisao kao izraz „stavljanje na raspolaganje javnosti prodajom”, u smislu članka 6. stavka 1. Ugovora o autorskom pravu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo [koji

je usvojen u Ženevi 20. prosinca 1996.] (presuda od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. [22., 23. i] 25. i navedena sudska praksa). Iz te presude proizlazi da je za postojanje „distribucije javnosti” dovoljno da zaštićeni rad bude dostavljen pripadniku javnosti. Međutim, u tom kontekstu Sud nije odlučivao o značenju riječi „javnost” i nije upućivao na svoju sudsku praksu vezanu za pojam „javnost” u okviru „priopćavanja javnosti”. Iako je Sud utvrdio da je dovoljno **[orig. str. 8.]** da se djelo dostavi pripadniku javnosti, ostaje pitanje treba li u tom kontekstu pojam „javnosti” tumačiti na isti način kao što je Sud tumačio izraz „priopćavanje javnosti”, odnosno treba li ga ujednačeno tumačiti u kontekstu Direktive 2001/29.

16. Osim navedene sudske prakse, Sud je također bio pozvan tumačiti izraz „priopćavanje javnosti” u brojnim drugim kontekstima, osobito kada se radilo o (i) prijenosu pomoću radijskih i televizijskih prijarnika u javnim prostorima, hotelima, lječilištima ili centrima za rehabilitaciju, (ii) poveznicama na internetskim stranicama za prijenos uživo televizijskih programa i (iii) televizijskim nakladnicima koji emitiraju televizijske signale određenim distributerima (vidjeti osobito presude od 7. prosinca 2006., *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 42. i 47., od 4. listopada 2011., *Football Association Premier League i dr.*, C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 196., od 27. veljače 2014., *[OSA]*, C-351/12, EU:C:2014:110], od 19. studenoga 2015., *SBS Belgium*, C-325/14, EU:C:2015:764, t. 20. do 23., 33. i 34. i od 8. rujna 2016., *GS Media*, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 29. do 55). Sud je također imao priliku opsežnije tumačiti izraz „distribucija javnosti” u presudi iz 2018. (vidjeti presudu od 19. prosinca 2018., *Syed*, C-572/17, EU:C:2018:1033).
17. Međutim, Sud nije odlučivao o tumačenju izraza „priopćavanje javnosti” iz članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 i „distribucija javnosti” iz članka 4. stavka 1. iste direktive u kontekstu poput onog iz glavnog postupka, odnosno kada je zaštićeno djelo podneseno sudu kao glavni dio postupnog akta. Slično tome, kao što je već navedeno, Sud nije odlučivao o tome treba li pojam „javnosti” imati isto značenje u tim dvjema različitim situacijama. To je pitanje od ključne važnosti u glavnom postupku spora u kojem se PMÖD poziva da ocijeni da li, u trenutku podnošenja dokumenta sudu, bilo u fizičkom (papirnatom) obliku dokumenta ili kao privitak elektroničkoj pošti, podnošenje, koje ima isti učinak i služi istoj svrsi u oba slučaja, predstavlja „priopćavanje javnosti” ili „distribuciju javnosti”. **[orig. str. 9.]**
18. Prema mišljenju PMÖD, čimbenik koji doprinosi toj nesigurnosti jest način na koji se mora razumjeti kako Sud utvrđuje da je javnost „neodređena” u odnosu na sam sud (vidjeti presudu od 31. svibnja 2016., *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 42.). Prema mišljenju PMÖD, ni sud ni njegovo osoblje ne mogu se smatrati „javnošću” u općem smislu riječi, ali se ne može smatrati ni da pripadaju privatnoj skupini. Osim toga, iako je broj osoba koje mogu imati pristup djelu nakon što je ono postalo dostupno ograničen na osoblje suda, taj se broj može razlikovati i u načelu se mora smatrati znatnim. Osim toga, u skladu sa švedskim pravom, svi načelno imaju pravo na uvid u dokument koji je primio sud.

19. Odgovor na sljedeća pitanja potreban je kako bi sud koji je uputio zahtjev odlučio o sporu u glavnom postupku.

Zahtjev za prethodnu odluku

20. 1. Ima li pojam „javnost” iz članka 3. stavka 1. i članka 4. stavka 1. Direktive br. 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu ujednačeno značenje?
2. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan, treba li smatrati da je sud obuhvaćen pojmom „javnost” u smislu navedenih odredbi?
3. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje:
- a) može li u slučaju priopćavanja zaštićenog djela sudu taj sud biti obuhvaćen pojmom „javnost”?
 - b) može li u slučaju distribucije zaštićenog djela sudu taj sud biti obuhvaćen pojmom „javnost”?
4. Može li činjenica da nacionalno zakonodavstvo utvrđuje opće načelo pristupa javnim dokumentima u skladu s kojim svatko tko zatraži može pristupiti postupovnim aktima koji su podneseni sudu, [or. str. 10.] osim kada oni sadrže povjerljive informacije, utjecati na ocjenu predstavlja li podnošenje zaštićenog djela sudu „priopćenje javnosti” ili „distribuciju javnosti”?

[omissis]